

יקרים עפ"ז

גליון להחדרת והענקת הבקשה והציפייה
לגאולה השלימה.

הרב פנחס זלצמן רא"צ ש"ס
זרע שעשון - באסטאן

פרשת בהר בחוקות תשפ"ו
גליון עמ' 100

שתי דרכים לגאולה: מידת הגבורה, או 'בהעיר ליבות בני אדם'.

"וְאִישׁ כִּי יֵלֶךְ לִוְיָהּ לֹא גֹאֵל וְהִשְׁתָּה יָדוֹ וּמָצָא כְּדִי גֹאֲלָתוֹ" (כה, כו).
כידוע, גליון זה עוסק מידי שבוע בלעור על נושא הציפייה והבקשה על שלשת הדברים, והנה רבים שאלו ושאולים, מדוע 'גדולי ישראל' אינם מעוררים על הנושא הזה? זו לא סתם שאלה, זו שאלה ששוברה בצידה, אם הם לא מדברים אז ממילא 'מי אתה' שתבוא ותגיד משהו בעניין?

לכן תמכתי יתדותי בדברי רבינו בעל אור החיים הק' בפרשתינו: "כי ימוך אחיך וגו'. פרשה זו תרמוז ענין גדול והערה ליושבי תבל, כי ימוך על דרך אומרו (קהלת י יח) בעצלתים ימך המקרה. כי כשהתחננים מטיין מדרך הטוב מסתלקים ההשפעות ומתמסכן עמוד הקדושה, כי העיקר תלוי בהתחננים. ואמר ומכר מאחוזתו ירצה על המשכן משכן העדות אשר הוא אחוזתו יתברך שבו השרה שכונתו ובעונותינו נמכר הבית ביד האומות, וכמאמרם ז"ל (מדרש תהלים עט) בפירוש פסוק מזמור לאסף באו גוים וגו', והודיע הכתוב כי גאולתו היא ביד הצדיק אשר יהיה קרוב לה' על דרך אומרו (לעיל י ג) 'בקרובי אקדש' הוא יגאל ממכר אחיו, כי האדון ברוך הוא יקרא לצדיקים אח כביכול דכתיב (תהלים קכב) למען אחי ורעי. והגאולה תהיה בהעיר ליבות בני אדם ויאמר להם הטוב לכם כי תשבו חוץ גולים מעל שלחן אביכם ומה יערב לכם החיים בעולם וזאת החברה העליונה אשר הייתם סמוכים סביב לשלחן אביכם הוא אלהי עולם ב"ה לעד, וימאס בעיניו תאוות הנדמים ויערים בחשק הרוחני גם נרגש לבעל נפש כל חי עד אשר יטיבו מעשיהם, ובוז יגאל ה' ממכרו, ועל זה עתידין ליתן את הדין כל אדוני הארץ גדולי ישראל ומהם יבקש ה' עלבון הבית העלוב". מבואר בדבריו הק', שמי שבידו לעורר, ואינו מעורר על הנקודה הזו, הרי שאליו מתייחס אור החיים הק' בסוף דבריו הבוררים.

והוא ממשיך בפסוק הבא: "ואמרו ואיש כי לא יהיה לו גואל. על דרך אומרום ז"ל (סנהדרין צג א) אין איש אלא הקב"ה דכתיב (שמות טו, ג) ה' איש מלחמה, כשלא יהיה לו גואל כי אין איש שם על לב אין מנהל ואין מחזיק ביד אומה ישראלית להשיבה אל אביה, אל תאמר כי ח"ו אבדה תקוה, אלא והשיגה ידו ומצא כדי גאולתו, אמרו ז"ל (סנהדרין צח) כי היסורין והגלות הם תקון האומה להכשירה, והוא מה שרמז והשיגה ידו על דרך אומרו (דברים ב, טו) יד ה' היתה בם שהיא מדת הגבורה החובטת באומה בגלות המר, ובאמצעות זה ישיג למצוא כדי גאולת הבית".

מבואר בדבריו הבוררים כאש, שישנם שתי דרכים לגאולה, או דרך של 'מדת הגבורה החובטת באומה' רח"ל: קורונה, אסון מירון, אסון קרלין, שביעי באוקטובר, ושוב מלחמה, וסגירת מירון, וגזירת הגיוס, ושלילת התקציבים, ויה"ר שלא יהא עוד שום דבר רע. אבל יש גם דרך הרבה יותר קלה וטובה, אם יעוררו את ליבות ישראל לבקש מאבא שבשמים את מה שבאמת אנוהו צריכים.

ומעניין לעניין נעבור לפרשת בחוקות. התוכחה של בחוקותי מסתיימת עם הבטחה בניהם חיובית 'וזכרתי את בריתי יעקוב וכו', בעוד שהתוכחה בכי תבוא מסתיימת עם 'אלה דברי הברית' בשיא הקללות, מבלי שום אופטימיות ונחמה. מה הפשט?

כותב הרמב"ן בפרשתינו יסוד נפלא. התוכחות של בחוקותי מכוונות כנגד חורבן בית ראשון, ושל כי תבוא כנגד חורבן בית שני. הרמב"ן מוצא סידרה של הבדלים בין בחוקותי שבה מוזכר עניין עבודה זרה 'פגרי גילולים', לבין כי תבוא שבה לא רואים את זה, כי בבית ראשון אכן היה ע"ז, ואילו בבית

שני הבעיה היתה שנאת חינוס. מאותה סיבה בכי תבוא הלשון היא 'אם לא תשמע לעשות את כל מצותי' כי התביעה היא על 'כל', ולא רק על ע"ז. בכי תבוא מוזכר הענין שהחורבן יהיה על ידי 'גוי מרחוק' אנשי רומא שעם ישראל לא ידע לשונם, ואילו בבחוקותי הגלות היתה אצל הכשדים שמשם עם ישראל הגיע והכיר את לשונם. יענין בדבריו הנפלאים שבהם הוא מונה לפחות עוד עשרה חילוקים.

ממשיך הרמב"ן. זוהי גם הסיבה להבדל בענין הנחמות, בבית ראשון היתה נחמה קטנה 'וזכרתי את בריתי יעקוב וכו', בסך הכל שני שבטים חזרו לארץ ישראל, ובנו מקדש שהיה חסר בו חמשה דברים וכו', אבל הנחמה של בית שני מופיעה במקום אחר, היא מופיעה בפרשת נצבים פרשת התשובה, 'והיטיבך והרכבך מאבותיך' 'כי ישוב ה' לשוש עליך לטוב', כל זה עדיין לא קרה. וכלשונו: "והגאולה בברית ההיא השנית, גאולה שלמה מעולה על כולם. אמר (דברים ל, א) והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה וגו', והבטיח (שם, ה) והיטיבך והרכבך מאבותיך, שהיא הבטחה לכל שבטי ישראל, לא לשטית העם. ושם הבטיח שיכרת ויכלה המגלים אותנו, שנאמר (שם, ז) ונתן ה' אלהיך את כל האלות האלה על אויביך ועל שונאיך אשר רדפוך, והנה אויביך ושונאיך רמזו לשתי האומות אשר ירדפו תמיד אחרינו" (שהם אדום וישמעאל כמופיע בדברי חז"ל, ונשים לב לתרבותה הזו שמלווה אותנו כל הזמן).

מסיים הרמב"ן: "ואלה דברים יבטיחו בגאולה העתידה הבטחה שלמה יותר מכל חזיונות דניאל. וכן מה שאמר בכאן (פסוק לב) ושמו עליה אויביכם, היא בשורה טובה מבשרת בכל הגלויות שאין ארצנו מקבלת את אויבינו, וגם זו ראייה גדולה והבטחה לנו, כי לא תמצא בכל הישוב ארץ אשר היא טובה ורחבה ואשר היתה נושבת מעולם והיא חרבה כמות, כי מאז יצאנו ממנה לא קבלה אומה ולשון, וכולם משתדלים להושיבה ואין לאל ידם וזו הבטחה לגאולתנו". ע"כ הק'.

אעתיק כאן חלק מדבריו הנפלאים של רבינו בחיי בפרשתינו על הפסוקים: "וכי תשיג יד גר ותושב עמך ומך אחיך עמו ונגמך לגר תושב עמך או לעקר משפחת גר: אחרי נמך גאלה תהיה לו אֶחָד מאֶחָיו יגאלנו: או דודו או בן דודו יגאלנו או משפך קשרו ממשפחתו יגאלנו או השגה ידו ונגאל". ז"ל: "וע"ד המדרש: לעקר, זו רומי, וקראהו עקר על שם שעתיד הקדוש ברוך הוא לעקרה... לא לעקר משפחת גר, זו רומי. הוציא לנו המדרש מן הכתוב הזה רמז ארבע מלכיות, ולפי דעתי עשו זה בכונה גמורה לפי ענין הפרשה, כי יש בפרשה התעוררות ורמז והבטחה לישראל בגאולת שעבוד ארבע מלכיות, וגם יש בה עוד רמז כי הגאולה תלויה בתשובה, ואף אם לא יעשו תשובה אי אפשר להתאחר מזמן הקץ הקצוב, ובהגיע תור הקץ הקצוב לא יאשר לישראל שום עבודות בלתי עבודות ה' יתברך. ויש בה עוד רמז שעתיד הקדוש ברוך הוא להביא הע"ג לחשבון לפי שעבודו בישראל, וזה מזמן הגלות עד שנת הגאולה העתידה שקראה הכתוב יובל. והנה כל הפרשה בענינה מעידה על זה, ומפני זה לקחו החכמים ז"ל רמז וסימן מן הכתוב לארבע מלכיות, וסמך למלכות הרביעית שקראה 'עקר', אחרי נמך גאולה תהיה לו, וידוע כי לשון 'אחרי' הוא מופלג ורחוק, וירמזו לגלות האחרון הזה".

והוא ממשיך: "ואמר 'אחד מאחיו יגאלנו', והוא משיח בן דוד שהוא משבט יהודה, מיוחד שבכל השבטים, ועוד יכלול 'אחד מאחיו', כלומר שיהיה הגואל בשר ודם כשאר האחים, נולד מאב ואם כדמיון משה שהיה הגואל הראשון שבמצרים. ואמר

'או השיגה ידו ונגאל', כלומר בכסף, והיא הגאולה בתשובה הנמשלת לכסף, כי כשם שהכסף לבן וטהור כך התשובה מטהרת הנפש ומלבנת העוונות. ואמר 'וחשב עם קוננו', הוא הקדוש ברוך הוא הקונה שמים וארץ שיביא לחשבון כל אומה ואומה ששעבדו לישראל, 'משנת המכרו לו', כלומר מזמן שהתחילו להשתעבד בהם עד שנת זמן הגאולה. וקרא הגאולה 'שנת היובל' לפי שהיובל זמן חרות, שנאמר 'וקראתם דרור בארץ לכל יושביה יובל היא', ועוד על שם 'יובילו שי למורא', ועל שם שכתוב 'והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה'. ואמר 'אם עוד רבות בשנים, ואם מעט נשאר בשנים', כלומר שהפדיון יהיה לפי השנים, כי לפי גדול התשובה תתקרב הגאולה או תתרחק. ואמר 'זאם לא יגאל באלה', שאם לא יגאל על ידי תשובה בשנות הגלות האלה, 'יצא בשנת היובל הוא ובניו עמו', כלומר שלא יתאחר זמן הגאולה מן הקץ הקצוב ואילך. וזהו דעת רבי יהושע שאמר בין עושין תשובה בין אין עושין תשובה מיד בגאולים, שנאמר (ישעיה ס, כב) 'אני ה' בעתה אחישנה', זכו אחישנה, לא זכו, בעתה. ואמר 'הוא ובניו עמו', רמז לשני הקבוצים העתידיים והם הנדחים והנפוצים עמהם, זהו שאמר 'הוא ובניו עמו', וזהו שסמך לו 'כי לי בני ישראל עבדים', כי בהגיע תור הגאולה הקצוב אינן מתעכבין אפילו שעה אחת ולא יהיו עבדים כי אם להקב"ה, ואמר 'עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים', להשוות גאולה זו לגאולת מצרים, כי כיון שהגיע הקץ מיד יצאו. אני ה' א-להיכם, המבטיח אתכם בזה לעתיד".

על איזו תשובה מדובר כאן? המעיין בפרשת התשובה ובדברי הראשונים לשם, יראה שמדובר על שתי תשובות שעם ישראל יעשה, האחת מהמעשים הרעים, אך בעיקר שיבקשו את פני ה' יתברך. וכלשון רבינו בחיי עצמו בפרשת בהר: 'עד אשר יאשמו ובקשו פני'. אז גם מי שב"ה שומר תורה ומצוות ועוסק בתורה, עדיין יש לו מה לשוב בתשובה בחלק של 'בקשו פני', שלדאבוננו בשנים האחרונות אנשים רבים שכחו מזה. ולענ"ד בדיוק למצב הזה נתכוונו חז"ל הק' בדבריהם: 'אין בן דוד בא עד שיתייאשו מן הגאולה'. בסמוך לביאור זה לא יהיה מטבע עובר לסוחר, אנתנו נעדיף ל'התרגש' מההדלקה הגדולה שעברה לירושלים, ונתפתל 'בטל' על גזירת הגיוס, ושבשנה הבאה נוכל לעלות למירון או יותר נכון לכביש 89 'בשמונה ובבטחה', אבל נשכח שלא לזה עס ישראל מחכה, ולא על זה אתה מתפלל שלש פעמים ביום 'המחזיר שכונתו לציון'.

שנה שעברה כתבנו פה את המילים הבאות: "אז הגיע הזמן שנבין שגם אם ברוך השם תגנונו בהר מירון 'בשמונה ובבטחה', והיו בהדלקה של הרה"צ שליט"א חמישים אלף איש, עדיין לא לזה חיכינו כל השנים, וכפי ששומעים כבר על התוכניות לשנת תשפ"ו 'ולעשרות השנים הבאות', כאילו רק לזה עס ישראל חיכה כל כך הרבה שנים, ואנחנו רוצים רק 'לשמר' את זה". ע"כ ציטוט מתשפ"ה, והנה אנתנו בתשפ"ו ושוב דפקו לנו את האירוע. זה לא קורה סתם.

הגיע הזמן להפנים שהפתרון לכל הצרות והבעיות, הוא רק גילוי מלכות שמים בעולם, מלכות בית דוד ובניין בית המקדש. כפי שאומר רשב"י ז"ע בעל ההילולות על הפסוק בהושע ג:ה: 'אחרי ישוב בני ישראל ובקשו את ד' א-להיהם ואת דוד מלכם ופחדו את ד' ואל טובו באחרית הימים'. "אמר רבי שמעון בר יוחאי, בשלשה דברים מאסו ישראל בימי רחבעם, במלכות שמים במלכות בית דוד ובבניין בית המקדש. אמר רבי שמעון בן מנסיא, אין מראין סימן גאולה לישראל, עד שיחזירו ויבקשו שלשתן". זה הפתרון היחיד, פשוט 'לפתוח את הפה' ולבקש: מלכות שמים, מלכות בית דוד, ובניין בית המקדש

"אחרי ישוב בני ישראל ובקשו את ה' א-להיהם ואת דוד מלכם ופחדו את ה' ואל טובו באחרית הימים"

אם ברצונך לזכות להיות שותף בהפצת הגליון, במייל, להערות והארות: p0504102192@gmail.com